

Sygn. akt VI Ka 633/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Klara Łukaszewska (spr.)

Sędziowie SO Edyta Gajgał

SO Waldemar Masłowski

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Roberta Remiszewskiego

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2015 r.

sprawy **Z. S.**

skazanego o wyrok łączny

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze

z dnia 28 października 2014 r. sygn. akt II K 941/14

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec skazanego Z. S. w ten sposób, że obniża orzeczoną karę łączną do 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zwalnia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

VI Ka 633/14

UZASADNIENIE

Z. S. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 13 marca 2009r. w sprawie o sygn. akt VII K 1473/08 za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 3 k.k., popełniony w dniu 30 października 2008r. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności;
2. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 24 kwietnia 2013r. w sprawie II K 95/13 za czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnione w dniach 27 października 2012r. i 19 listopada 2012r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, gdzie orzeczono również przepadek dowodu rzeczowego oraz obowiązek naprawienia szkody;
3. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 6 czerwca 2013r. w sprawie II K 465/13 za czyny z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnione w dniach 29 grudnia 2012r. i 7 stycznia 2013r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 50 stawek dziennych grzywny;

4. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 16 października 2013r. w sprawie II K 507/13, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 3 k.k., popełniony w dniu 13 lutego 2013r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, gdzie orzeczono również obowiązek naprawienia szkody;

5. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 8 stycznia 2014r. w sprawie II K 1489/13, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 15 kwietnia 2014r. w sprawie VI Ka 122/14, za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 12 września 2013r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wyrokiem łącznym z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt II K 941/14:

I. na podstawie art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. oraz art. 87 k.k. połączył kary pozbawienia wolności oraz karę ograniczenia wolności, wymierzone skazanemu Z. S. wyrokami opisanymi w punktach 2 - 4 części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę łączną roku i miesiąca pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 577 k.p.k., na poczet orzeczonej wobec skazanego łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył dni 19 i 20 listopada 2012r. oraz 29 grudnia 2012r. i 13 stycznia 2013r., a także 105 godzin pracy na cele społeczne, równoważne 79 (siedemdziesięciu dziewięciu) dniom pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 572 k.p.k., umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w odniesieniu do wyroków, opisanych w punktach 1 i 5 części wstępnej wyroku oraz kary grzywny, orzeczonej w wyroku, opisanym w punkcie 3 części wstępnej;

IV. na podstawie art. 576 § 1 k.k. stwierdził, iż wyroki podlegające połączeniu w zakresie, w jakim nie zostały objęte wyrokiem łącznym, ulegają osobnemu wykonaniu;

V. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania w niniejszej sprawie.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca skazanego, który w oparciu o art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k. zarzucił:

1. rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej poprzez nadmierną surowość polegającą na wymierzeniu Z. S. kary łącznej 1 roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności bez uwzględnienia dotychczasowej postawy Z. S. w zakresie wykonywania kary 8 miesięcy ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem opisanym w punkcie 4 części wstępnej wyroku oraz kary 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie 5 części wstępnej wyroku, którą to karę skazany wykonał częściowo i orzeczono wobec niego warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść poprzez mylne ustalenie, iż w niniejszej sprawie zgodnie z treścią art. 85 k.k. dopuszczalne jest jedynie wydanie wyroku łącznego w zakresie wyroków opisanych w punktach 1 i 5 części wstępnej wyroku, podczas gdy w rzeczywistości w niniejszej sprawie zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego i wymierzenie dwóch kar łącznych poprzez połączenie kar orzeczonych wyrokami wymienionymi w punktach 4 i 5 części wstępnej wyroku.

Stawiając powyższe zarzuty, obrońca skazanego wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie Z. S. kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności obejmującą kary wymierzone skazanemu wyrokami opisanymi w punktach 2, 3 i 4 części wstępnej wyroku,

ewentualnie

2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez połączenie kary ograniczenia wolności i pozbawienia wolności wymierzonych skazanemu Z. S. wyrokami opisanymi w punktach 4 i 5 części wstępnej wyroku i wymierzenie mu kary łącznej 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego była zasadna o tyle, że skutkowałą obniżeniem wymierzonej kary łącznej.

Zgodnie z art. 85 k.k., sąd orzeka karę łączną, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

Z. S. został skazany pięcioma wyrokami, zaś grupy popełnionych przez niego przestępstw pozostających w zbiegu realnym określić można w dwojaki sposób.

Pierwszego przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 3 k.k. skazany dopuścił się w dniu 30 października 2008r. i został za nie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 13 marca 2009r. w sprawie o sygn. akt VII K 1473/08. Czyn ten nie pozostaje w realnym zbiegu z kolejnymi przestępstwami popełnionymi przez Z. S., ponieważ zostały one przez niego popełnione już po wydaniu wyroku w sprawie VII K 1473/08.

Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał, iż w zbiegu realnym pozostają przestępstwa objęte trzema wyrokami Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze: czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniach 27 października 2012r. i 19 listopada 2012r. objęte wyrokiem w sprawie II K 95/13, czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnione w dniach 29 grudnia 2012r. i 7 stycznia 2013r. objęte wyrokiem w sprawie II K 465/13 oraz czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 3 k.k., popełniony w dniu 13 lutego 2013r. objęty wyrokiem w sprawie II K 507/13, ponieważ zostały one popełnione, zanim w dniu 24 kwietnia 2013r. zapadł wyrok w sprawie II K 95/13 i wymierzono za nie kary podlegające łączeniu.

Jak słusznie zauważył obrońca skazanego, wśród występów popełnionych przez Z. S. wskazać można także dwa realne zbiegi przestępstw. Pierwszy z nich tworzyłyby czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniach 27 października 2012r. i 19 listopada 2012r. objęte wyrokiem w sprawie II K 95/13 oraz czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnione w dniach 29 grudnia 2012r. i 7 stycznia 2013r. objęte wyrokiem w sprawie II K 465/13. Drugi realny zbieg przestępstw tworzy czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 3 k.k., popełniony w dniu 13 lutego 2013r. objęty wyrokiem w sprawie II K 507/13 oraz czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 12 września 2013r. objęty wyrokiem w sprawie II K 1489/13, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 15 kwietnia 2014r. w sprawie VI Ka 122/14.

Wbrew wywodom skarżącego jednak, zgodnie z poglądem dominującym obecnie w doktrynie i orzecznictwie, przy badaniu przesłanek do wydania wyroku łącznego sąd nie jest zobowiązany do znajdowania takiej konfiguracji realnych zbiegów przestępstw, która byłaby najkorzystniejsza dla skazanego. Podkreślić przy tym należy, iż instytucja kary łącznej jest instytucją prawa karnego materialnego, której stosowanie nie jest uzależnione od konsekwencji wynikających z orzeczenia tej kary dla sprawcy. Przepisy rozdziału IX k.k. oraz rozdziału 60 k.p.k. nie zawierają norm nakazujących traktowanie kary łącznej jako instytucji mającą na celu łagodzenie prawnokarnych konsekwencji popełnienia kilku przestępstw, nie zawierają także zakazu pogarszania sytuacji prawnej skazanego. Normatywna istota regulacji dotyczącej wymiaru kary łącznej sprowadza się bowiem do stworzenia prawnych ram racjonalizacji wymiaru kary w przypadku popełnienia przez tego samego sprawcę kilku przestępstw pozostających w realnym zbiegu, która w pewnych układach procesowych może prowadzić także do zwiększenia faktycznej dolegliwości karny. Pokreślić należy, iż zarówno w przypadku orzekania kary łącznej w ramach jednego postępowania, jak i w sytuacji orzekania kary łącznej w ramach wyroku łącznego, identyczne są materialnoprawne przesłanki orzeczenia kary łącznej.

Zgodnie z regulacją art. 86 § 1 k.k., sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak – w odniesieniu do kary pozbawienia wolności – 15 lat. Z kolei zgodnie z art. 87 k.k., w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności, sąd wymierza karę łączną pozbawienia wolności, przyjmując, że miesiąc ograniczenia wolności równa się 15 dniom pozbawienia wolności.

W przedmiotowej sprawie, w której Sąd Rejonowy objął węzłem kary łącznej kary: 5 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem w sprawie II K 95/13, 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem w sprawie II K 465/13 oraz 8 miesięcy ograniczenia wolności orzeczoną wyrokiem w sprawie II K 507/13, która zgodnie z zasadą określoną w art. 87 k.k. odpowiada karze 4 miesięcy pozbawienia wolności, możliwym było orzeczenie kary łącznej w wymiarze od 10 miesięcy pozbawienia wolności do 1 roku 7 miesięcy pozbawienia wolności.

Decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary. Podkreślenia wymaga również, iż przy wymiarze kary łącznej nie bierze się pod uwagę okoliczności przyjętych za podstawę wymiaru kary na poszczególne przestępstwa, takich jak społeczna szkodliwość czynu, dane o osobie oskarżonego, jego zachowanie po popełnieniu przestępstwa. Znaczenie tych okoliczności zostało już bowiem uwzględnione w wymiarze poszczególnych kar i prowadziłyby do podwójnego obostrzenia lub z łagodzenia kary z tej samej przyczyny.

Sąd I instancji wymierzając Z. S. karę 1 roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności, zastosował zasadę asperacji, bliższą zasadzie absorpcji niż zasadzie kumulacji. W pisemnych motywach wymiaru kary łącznej Sąd Rejonowy wskazał zbieżność czasową i przedmiotową popełnionych przez skazanego czynów oraz brak jakichkolwiek postępów w jego resocjalizacji.

Chociaż orzeczoną wyrokiem II K 941/14 kara łączna została wymierzona zgodnie z powoływanymi przepisami art. 86 i 87 k.k., słusznym był podniesiony przez obrońcę skazanego zarzut nadmiernej surowości tej kary, ponieważ orzeczenie jej w wymiarze przekraczającym 1 rok pozbawienia wolności pozbawi skazanego możliwości ubiegania się przez Z. S. o udzielenie zezwolenia na odbywanie orzeczonej wobec niego kary łącznej w systemie dozoru elektronicznego.

Jak słuszenie wnosił obrońca skazanego, należało wziąć pod uwagę obecną postawę skazanego, który odbywał w systemie dozoru elektronicznego karę 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem w sprawie II K 1489/13 zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 15 kwietnia 2014r. w sprawie VI Ka 122/14 i któremu na mocy postanowienia z dnia 28 lipca 2014r., sygn. akt IV Kow 1079/14/wz udzielono warunkowego zwolnienia z odbycia reszty tej kary. Ponadto Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze postanowieniem z dnia 28 listopada 2014r., sygn. akt IV Kow 1678/14/el udzielił Z. S. zezwolenia na wykonywanie w systemie dozoru elektronicznego kary orzeczonej wyrokiem łącznym w sprawie II K 705/13.

Mając na względzie cele prewencji indywidualnej, które – jak już wskazano – powinny mieć decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej, w ocenie Sądu Odwoławczego słusznym było obniżenie wymierzonej Z. S. kary łącznej do 1 roku pozbawienia wolności, która stanowi adekwatną reakcję prawnokarną na popełnione przez skazanego czyny pozostające w realnym zbiegu. Przemawiała również za tym zbieżność czasowa i przedmiotowa popełnionych przestępstw. Z kolei możliwość wykonania tej kary w systemie dozoru elektronicznego powinna mieć pozytywny wpływ na proces dalszej resocjalizacji skazanego.

W związku z powyższym na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. zaskarżony wyrok łączny podlegał zmianie jak w pkt. I. W pozostałej części zaskarżony wyrok był prawidłowy i – wobec niestwierdzenia uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. – podlegał utrzymaniu w mocy.

Kierując się zasadami słuszności, Sąd Odwoławczy zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania odwoławczego, orzekając w oparciu o art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych.